

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 453/2016
20.04.2016. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Миломира Николића, председника већа, Слађане Накић-Момировић и Марине Говедарица, чланова већа, у парници тужиоца Д.М. из Б., чији је пуномоћник В.Б., адвокат из Б., против туженог Градског центра за социјални рад у Б., Одељење С.г., ради враћања родитељског права, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 446/15 од 11.09.2015. године, у седници одржаној 20.04.2016. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 446/15 од 11.09.2015. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П2 1991/14 од 12.05.2015. године, у првом ставу изреке, одбијен је као неоснован захтев тужиоца којим је тражио да му се врати родитељско право у односу на И.М., рођеног године и да се наложи туженом да му преда дете, као и да се укине пресуда Првог основног суда у Београду П2 4117/10 од 19.06.2012. године у делу којим је делимично лишен родитељског права, и то права и дужности чувања, подизања, васпитавања, образовања, управљања и располагања имовином детета. У другом ставу изреке, уређен је начин одржавања личних односа И.М. са оцем односно тужиоцем, тако што ће се дете виђати са оцем у контролисаним условима у просторијама Дома за децу без родитељског старања М. М. А. у С., један дан у недељи поподне после завршених школских обавеза, у трајању од четири до пет сати, уз надзор лица са одговарајућом квалификацијом које ће одредити директор наведеног дома, при чему ће отац моћи да изведе дете у град, а све почев од дана правноснажности пресуде у трајању од шест месеци; а након тога, када тужилац достави туженом потврду о успешно обављеном саветодавно-терапијском раду,

дете ће моћи да виђа оца један викенд - последњи викенд у месецу од петка од 15,00 часова до недеље у 18,00 часова, тако што ће отац и дете доћи у Б., а у време верских и државних празника проводиће заједно три дана, али само ако тужени то одобри, након што установа социјалне заштите или здравствена установа у којој је отац упућен, након праћења у периоду од шест месеци одвијања личних односа оца и детета у континуитету, дају мишљење да није дошло до угрожавања детета. У трећем ставу изреке, констатовано је да се овом пресудом мења пресуда Првог основног суда у Београду П2 4117/10 од 19.06.2012. године у осмом ставу изреке у делу који се односи на начин одржавања личних односа детета са оцем, односно тужиоцем. У четвртном ставу изреке, одбијен је као неоснован предлог тужиоца за доношење привремене мере као неоснован. У петом ставу изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж2 446/15 од 11.09.2015. године, одбијене су као неосноване жалбе парничних странака и потврђена је пресуда Првог основног суда у Београду П2 1991/14 од 12.05.2015. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, применом члана 408. Закона о парничном поступку, па је нашао да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је правноснажном пресудом Првог основног суда у Београду П2 4117/10 од 19.06.2012. године делимично лишен родитељског права у односу на тада малолетног И.М. рођеног године и то тако што је лишен права и дужности на чување, подизање, васпитавање, образовање, управљање и располагање имовином детета. Истовремено је обавезан да обави саветодавно-терапијски рад ради побољшања родитељских способности и вештина, па му је наложено да се обрати туженом ради упућивања у установу социјалне заштите или здравствену установу. Овом пресудом је одређена и привремена мера и уређен је начин одржавања личних односа детета са оцем до достављања потврде да је обављен саветодавно-терапијски рад, и то у контролисаним условима у трајању од два сата у просторијама Дома за децу и омладину М. М. А. у С. или у просторијама Центра за социјални рад у С., у зависности од договора туженог и Центра за социјални рад у С., и то једном месечно, првог понедељка у месецу, осим уколико овај понедељак пада у неки државни или верски празник или други нерадни дан, када се помера за други понедељак у месецу. Одређена је и привремена мера којом је уређен начин одржавања личних односа детета са оцем, након што отац достави туженом потврду о успешно обављеном саветодавно-терапијском раду, и то тако што би првог месеца по добијању потврде, отац одвео дете у своје домаћинство и проводио са њим један викенд у месецу, следећег месеца два викенда, и за убудуће, сваки други викенд и за време верских и државних празника који следе, седам дана за време распуста детета, али само ако тужени то одобри, након што установа социјалне заштите или здравствена установа која након праћења одвијања личних односа са оцем и дететом у континуитету да мишљење да није

дошло до угрожавања детета. Такође је наведеном пресудом уређен начин одржавања личних односа детета са оцем према наведеном моделу и одлучено да ће се њихови лични односи, уколико тужилац донесе извештај стручне службе да виђање детета са оцем у домаћинству угрожава развој детета, исти одвијати у контролисаним условима у трајању од два сата у просторијама Дома за децу и омладину М. М. А. у С. или у просторијама Центра за социјални рад у С., зависно од договора туженог и Центра за социјални рад у С., једном месечно, и то првог понедељка у месецу, осим уколико овај понедељак пада у неки државни или верски празник или други нерадни дан, када се помера за други понедељак у месецу.

Малолетни И.М. је разврстан у категорију умерене менталне ретардације из члана 5. став 2. Одлуке о критеријумима, сврставање деце ометене у развоју, решењем Града Београда, Градске управе, Секретаријата за образовање од 28.06.2004. године. Смештен је у Дом за децу и омладину М. М. А. у С. и у овом дому борави од 01.02.2010. године. Завршио је успешно осми разред у дневном центру В. К., четврти ниво за УМНР ученике. Решењем Првог основног суда у Београду Р2 603/13 од 07.05.2014. године, усвојен је предлог предлагача Градског центра за социјални рад у Београду Одељење Стари град, па је И.М. лишен у потпуности пословне способности, због болести – умерене менталне ретардације, а наложено је надлежном органу старатељства да, након правноснажности овог решења, противнику предлагача постави сталног стараоца и о томе обавести суд. Правноснажним решењем Градског центра за социјални рад Одељење Стари град број 57101-1175/14 од 13.06.2014. године постављен је привремени старалац И.М., тако што ће у име органа старатељства, послове привременог старатеља обављати стручњак органа старатељства В.Г., психолог. Разлог смештања И.М. у дом за децу без родитељског старања је што је, у току боравка на Одељењу за дечију психијатрију Клиничко болничког центра, анализом крви утврђено да дете не добија прописану медикаментозну терапију, те да је, уз интервенцију полиције и хитне помоћи, често боравило у њиховој установи. Ово се дешавало током 2009. године и како тада није било места у београдским прихватним станицама, већ једино у наведеном дому у С., дете је смештено у овај дом. У међувремену се добро адаптирао на услове живота у дому, особље га добро прихватило, негује га. Статус малолетног детета у дому је утврђен на основу извештаја органа старатељства.

Тужилац је пензионер, са месечном пензијом која износи 10.734,63 динара и не болује од трајног или привременог душевног поремећаја, не показује знаке умне заосталости и психоорганичног синдрома, а код њега се запажа позитивна мотивација за родитељство. Добио је захвалницу од Удружења за помоћ особама са сметањем у развоју ... за похађање радионице „Школа родитељства“ у трајању 20 часова практичне наставе, која је реализована у периоду од 18.09.2012. године до 20.11.2012. године. Према мишљењу стручног тима овог удружења, тужилац је ограничено способан за подизање детета са специјалним потребама и ког њега не постоје потребне родитељске особине. Ово стога што је, као учесник радионице, био веома уздржан у постављању питања у вези са васпитањем детета већ је само тражио подршку у спору против Центра за социјални рад.

Мишљење органа старатељства је да је у најбољем интересу детета да остане у дому у коме се одлично адаптирао. Вештачењем је утврђено да модел

виђања И.М. са оцем треба проширити. Тужиоцу није оспоравано родитељско право према налазу вештака, али је мишљење вештака да је потребно да прође најмање шест месеци од последње процене због периода адаптације која је у проширеном моделу виђења треба да се настави после четири године одвојености оца и детета, пошто између оца и сина постоји прилична дистанца. Такође је налазом вештака утврђено да се нису изменили услови и околности од доношења претходне одлуке којом је тужилац делимично лишен родитељског права и да у овом тренутку нису испуњени услови да се тужилац самостално стара, брине и васпитава сада пунолетно дете И.М., те да нема основа за враћање родитељског права. Ово тим пре што је тужилац избегао да прими комисију вештака у свом стану, тако да није било могуће утврдити какви су услови становања код њега.

Код тако утврђеног чињеничног стања, правилан је закључак нижестепених судова да је неоснован тужбени захтев за враћање родитељског права тужиоцу.

Одредбом члана 83. Породичног закона, прописано је да се родитељу може вратити родитељско право када престану разлози због којих је био потпуно или делимично лишен родитељског права.

У конкретном случају нису се испунили услови из члана 83. Породичног закона и то права на чување, подизање, васпитање, образовање, управљање и располагање имовином детета, јер је поуздано утврђено да између тужиоца и детета и даље није изграђено међусобно поверење у довољној мери, да између њих постоји дистанцираност, те да се дете које је у међувремену постало пунолетно, добро адаптирало на услове у Дому М. М. А. у С., где је смештено, да у дому има све потребне услове за правилан психофички развој, да се добро слаже са осталом децом као и да је особље добро и пријатељски расположено према њему, тако да је у његовом најбољем интересу да и даље борави у том дому. С друге стране из изјашњења Удружења за помоћ особама са сметњама у развоју ... произилази да тужилац није савладао потребне вештине успешног родитељства детета са сметњама у развоју.

Суд је ценио наводе ревизије, па је нашао да су исти неосновани. Наиме, наводи који се односе на погрешну примену одредбе члана 83. Породичног закона, у суштини представљају понављање навода који су истицани у досадашњем току поступка, а које су нижестепени судови правилно оценили као неосноване. Такође су и наводи који се односе на погрешну примену члана 61. Породичног закона, односно којима се указује на недостатке у начину на који је уређено како ће се одржавати лични односа детета и оца, већ истицани у току поступка, а судови су их, имајући у виду стручна мишљења, правилно оценили као неосноване, дајући за ту оцену коју у свему прихвата и Врховни касациони суд.

На основу члана 414. Закона о парничном поступку, донета је одлука као у изреци.

**Председник већа-судија
Миломир Николић,с.р.**